

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ป่วยแท้ง สาเหตุของการทำแท้งและปัจจัยที่มีผลต่อประเภทของการแท้ง โดยใช้ข้อมูลจากโครงการสำรวจผู้ป่วยแท้งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลอุตรธานี ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลโดยพยาบาลวิชาชีพแผนกสูติ-นรีเวช โรงพยาบาลอุตรธานี ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2532 โดยสัมภาษณ์สตรีที่ป่วยด้วยการแท้งทุกประเภทที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลอุตรธานี สตรีที่อยู่ในข่ายของการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 728 ราย แบ่งเป็นสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติ 432 ราย สตรีที่ทำแท้งผิดกฎหมาย 296 ราย

การศึกษาครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนคือ (1) คุณลักษณะของสตรีตามประเภทของการแท้ง (2) สาเหตุของการทำแท้ง และ (3) ปัจจัยที่มีผลต่อประเภทของการแท้ง สำหรับการประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/pc (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer) โดยใช้อัตราร้อยละแสดงลักษณะข้อมูลทั่วไป และใช้ตารางไขว้ (cross-tabulation) แสดงคุณลักษณะของสตรีตามประเภทของการแท้ง และสาเหตุของการทำแท้ง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อประเภทของการแท้งนั้นนำเสนอเป็นตารางไขว้และการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของสตรีตามประเภทของการแท้ง

สตรีที่ทำแท้งและสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลอุตรธานีในช่วงเวลาที่ศึกษามีอายุระหว่าง 13-48 ปี สตรีที่ทำแท้งมีอายุเฉลี่ยต่ำกว่าสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติเล็กน้อย (25.8 ปี เปรียบเทียบกับ 26.1 ปี) และสตรีที่ทำแท้งส่วนใหญ่ไม่ได้สมรสและเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี ส่วนสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติส่วนใหญ่สมรสแล้ว

และเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่ม 20-29 ปี สำหรับคุณลักษณะด้านการศึกษา พบว่าสตรีที่ทำแท้งและสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา แต่สตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติมีการศึกษาโดยเฉลี่ยสูงกว่าสตรีที่ทำแท้งเล็กน้อย (7.1 ปี เปรียบเทียบกับ 6.1 ปี) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านอาชีพ พบว่าสตรีที่ทำแท้งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ รองลงไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม สำหรับสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงไปไม่ได้ประกอบอาชีพ ส่วนคุณลักษณะด้านจำนวนบุตรที่มีชีวิต พบว่าสตรีที่ทำแท้งมีบุตรที่มีชีวิตมากกว่าสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติ เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านประวัติการแท้ง พบว่าสตรีที่ทำแท้งและสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติมีลักษณะด้านนี้ไม่แตกต่างกัน ส่วนคุณลักษณะด้านอายุครรภ์ พบว่าสตรีที่ทำแท้งและสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติส่วนใหญ่มีอายุครรภ์ต่ำกว่า 12 สัปดาห์ แต่สตรีที่ทำแท้งมีอายุครรภ์โดยเฉลี่ยต่ำกว่าสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติ สำหรับคุณลักษณะด้านที่อยู่อาศัย พบว่าสตรีที่ทำแท้งส่วนใหญ่อาศัยในเขตเมือง ส่วนสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติส่วนใหญ่อาศัยในเขตชนบท

2. สาเหตุการทำแท้งตามคุณลักษณะของสตรี

โดยทั่วไปแล้วพบว่าสตรีที่อายุน้อย (ต่ำกว่า 20 ปี) และสตรีที่ไม่ได้สมรสมีสัดส่วนของผู้ให้เหตุผลว่าทำแท้งเนื่องจากสาเหตุทางสังคมสูงกว่าสตรีในกลุ่มอายุมากและสตรีที่สมรสซึ่งส่วนใหญ่จะให้เหตุผลว่าทำแท้งเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจ เมื่อพิจารณาสาเหตุการทำแท้งตามระดับการศึกษา พบว่าสตรีที่สำเร็จการศึกษาทุกระดับส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าทำแท้งเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจ สำหรับคุณลักษณะด้านอาชีพ พบว่าทั้งสตรีที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ สตรีที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม และสตรีที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ต่างก็ให้เหตุผลว่าทำแท้งเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาสาเหตุของการทำแท้งตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต พบว่าสตรีที่มีบุตรมีชีวิตรวม (2 คนขึ้นไป) มีสัดส่วนของผู้ให้เหตุผลว่าทำแท้งเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจสูงกว่าสตรีที่มีบุตรที่มีชีวิตน้อย (0-1 คน) สำหรับคุณลักษณะด้านประวัติการแท้ง พบว่าสตรีที่ไม่เคยแท้งและสตรีที่เคยแท้งส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าทำแท้งเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจ แต่สตรีที่เคยแท้งมีสัดส่วนของผู้ให้เหตุผลว่าทำแท้งเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจสูงกว่าสตรีที่ไม่เคยแท้ง ส่วนตัวแปรอายุครรภ์พบว่าสตรี

ที่ทำงานเมื่ออายุครรภ์ต่ำกว่า 12 สัปดาห์มีสัดส่วนของผู้ที่ให้เหตุผลว่าทำแท้งเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจสูงกว่าสตรีที่ทำงานเมื่ออายุครรภ์ 12 สัปดาห์ขึ้นไป เมื่อพิจารณาสาเหตุของการทำแท้งตามเขตที่อยู่อาศัยพบว่าทั้งสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทต่างก็ให้เหตุผลว่าทำแท้งเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ แต่สตรีที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีสัดส่วนของผู้ที่ให้เหตุผลว่าทำแท้งเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจสูงกว่าสตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง

ผลการศึกษาเป็นไปตามทฤษฎีหน้าที่นิยม เนื่องจากความล้มเหลวของสถาบันครอบครัว ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่น หันไปพึ่งพาเพื่อน เป็นเด็กเกเร เกิดปัญหาติดยาเสพติด เกิดตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนาและแก้ไขปัญหาโดยการทำแท้ง ผลการศึกษาคั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เนื่องจากสภาพสังคมที่เน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุ ในขณะที่เดียวกันการควบคุมสื่อสิ่งยั่วยุทางกามารมณ์ ตลอดจนสถานส่งเสริมพฤติกรรมทางเพศยังไม่ดีพอ อีกทั้งสตรียังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเพศศึกษา จึงเกิดความสัมพันธ์ทางเพศได้ง่ายและเมื่อเกิดตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา จึงต้องแก้ไขปัญหาโดยการทำแท้ง นอกจากนี้ผลการศึกษาคั้งนี้ยังเป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเนื่องจากความล้มเหลวของสถาบันครอบครัว เด็กขาดความรักความอบอุ่น ในขณะที่คนวัยหนุ่มสาวเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่มากขึ้น และรับเอาค่านิยมทางเพศตามวัฒนธรรมตะวันตก ประกอบกับมีสิ่งยั่วยุทางกามารมณ์ เช่น หนังสือ วีดีโอ และภาพยนตร์ ทำให้พฤติกรรมด้านการครองคู่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส การอยู่กินเงินสามเมีรรยาโดยไม่สมรส เป็นต้น

3. ปัจจัยที่มีผลต่อประเภทของการแท้ง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประเภทของการแท้ง โดยตารางไขว้มีข้อค้นพบโดยสรุปดังนี้

1) อายุ ผลการศึกษาพบว่าอายุมีความสัมพันธ์ในทางลบกับการทำแท้งตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับหนึ่ง กล่าวคือ สตรีที่มีอายุน้อยมีสัดส่วนของผู้ที่ทำงานสูงกว่าสตรีที่มีอายุมาก จนถึงอายุ 25-29 ปี จากนั้นสัดส่วนของผู้ที่ทำงานจะสูงขึ้นตามอายุ แต่ความสัมพันธ์

ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือต่ำกว่า แม้ว่าจะควบคุมด้วยสถานภาพสมรสก็ปรากฏว่าทิศทางของความสัมพันธ์ยังคงเดิม แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2) สถานภาพสมรส ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับประเภทของการแต่งงานว่าสตรีที่ไม่ได้สมรสมีสัดส่วนของผู้ที่ทำแท้งสูงกว่าสตรีที่สมรสแล้ว อันเป็นความสัมพันธ์ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือต่ำกว่า และเมื่อควบคุมอายุและอาชีพ ก็ยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับประเภทของการแต่งงานยังคงเดิม และเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือต่ำกว่า

3) การศึกษา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับประเภทของการแต่งงานไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยสตรีที่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำมีสัดส่วนของผู้ที่ทำแท้งสูงกว่าสตรีที่สำเร็จการศึกษาระดับสูง และความสัมพันธ์นี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือต่ำกว่า เมื่อควบคุมสถานภาพสมรสก็ยังคงพบความสัมพันธ์ดังกล่าวในกลุ่มสตรีที่สมรส

4) อาชีพ ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับประเภทของการแต่งงานว่าสตรีที่ไม่ประกอบอาชีพมีสัดส่วนของผู้ที่ทำแท้งสูงกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือต่ำกว่า เมื่อควบคุมสถานภาพสมรสปรากฏว่ายังคงพบความสัมพันธ์ดังกล่าวในกลุ่มสตรีที่สมรส

5) ประวัติการแท้ง ผลการศึกษานพบว่าประวัติการแท้งไม่มีความสัมพันธ์กับประเภทของการแต่งงาน และเมื่อควบคุมสถานภาพสมรสก็ยังคงไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 นี้

6) จำนวนบุตรที่มีชีวิต ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรที่มีชีวิตกับประเภทของการแต่งงานว่าสตรีที่มีบุตรชีวิตมากมีสัดส่วนของผู้ที่ทำแท้งสูงกว่าสตรีที่มีบุตรมีชีวิตน้อยและสตรีที่ไม่มีบุตร ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่กลับกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือต่ำกว่า และเมื่อควบคุมสถานภาพสมรสก็ยังคงพบความสัมพันธ์ดังกล่าว

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประเภทของการแต่งงาน โดยตาราง ไชว์ดังกล่าวข้างต้นพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประเภทของการแต่งงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ สถานภาพ

สมรส การศึกษา อาชีพ และจำนวนบุตรที่มีชีวิต เมื่อนำตัวแปรอิสระเหล่านี้มาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์การจำแนกพบว่าเมื่อควบคุมตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสามารถในการอธิบายการผันแปรของประเภทของการแท้งเพิ่มขึ้น (ยกเว้นตัวแปรอายุที่อธิบายได้ลดลง และตัวแปรอาชีพที่อธิบายได้เท่าเดิม) นอกจากนี้ยังพบว่าในจำนวนตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ สถานภาพสมรส เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประเภทของการแท้งมากที่สุด ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประเภทของการแท้งรองลงไปคือ จำนวนบุตรที่มีชีวิต และการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้างนี้มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติและข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

- 1) ผู้ที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาบททวนแก้ไขกฎหมายทำแท้ง ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน
- 2) กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดตั้งศูนย์ปรึกษา ก่อนสมรสและศูนย์ปรึกษาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา ในหน่วยงานต่างๆ ที่ให้บริการเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และในโรงพยาบาลต่างๆ ให้มากขึ้น และจัดเจ้าหน้าที่ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ วิศวคอยให้บริการช่วยแก้ปัญหาและให้คำแนะนำต่างๆ และควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงบริการดังกล่าว
- 3) กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัวแก่วัยรุ่น กล่าวคือ จัดหลักสูตรสำหรับนักเรียนในโรงเรียน ส่วนวัยรุ่นที่ไม่ได้เรียนก็อาจให้ผู้นำชุมชนหรือสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นผู้ไปให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว
- 4) กระทรวงสาธารณสุขควรจัดหน่วยเคลื่อนที่เพื่อให้บริการข้อมูลเรื่องสุขภาพและเพศศึกษา รวมทั้งการวางแผนครอบครัวแก่คนหนุ่มสาวถึงในที่ทำงาน

5) กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัยควรปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ เพื่อยอมรับนักเรียนนักศึกษาที่ตั้งครรภ์ให้มีสิทธิ์ที่จะได้รับการศึกษาต่อไปได้

6) รัฐควรเข้มงวดกวดขันกับสื่ออาจารย์ทุกรูปแบบ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ สถานบริการทางเพศที่เป็นแหล่งข่มขู่พฤติกรรมทางเพศก่อนเวลาอันสมควร

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

1) การเลือกตัวอย่างควรเลือกจากทุกแหล่งเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งแท้จริงของจังหวัด เช่น คลินิกเอกชน โรงพยาบาลเอกชน และโรงพยาบาลชุมชนต่างๆ

2) ควรศึกษาการคุมกำเนิดของสตรีที่ทำแท้งอย่างละเอียด เพื่อศึกษาว่าสตรีที่ทำแท้งมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความตั้งใจในการป้องกันการตั้งครรภ์อย่างไร ตลอดจนการใช้วิธีคุมกำเนิดก่อนและหลังทำแท้งหรือไม่อย่างไร

3) ศึกษาค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลต่อผู้ป่วยแท้งที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

4) ศึกษาความรู้ความเข้าใจของสตรีเกี่ยวกับอันตรายจากการทำแท้ง

5) ควรศึกษาการปกครรภ์ของสตรีที่แท้ง เพื่อศึกษาว่าสตรีที่แท้งเองตามธรรมชาติและสตรีที่ทำแท้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับของการฝากครรภ์อย่างไร ตลอดจนการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการแท้งหรือไม่อย่างไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย